

สถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทาย และพลวัตใหม่ทางสังคม

Channel 10 Television Station as a State Media Amidst New Challenges and Dynamics Social

รวีภัทร์ จิระศักดิ์วัฒนา¹, และ สมบูรณ์ สุขสำราญ²

Raweeapat Jirasakwattana¹, and Somboon Suksamran²

หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Doctor of Political Science Program in Politics and Administration, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: Raveepat@hotmail.com and Somboon.su@ssru.ac.th

Received May 15, 2024; Revised September 28, 2024; Accepted September 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทายและพลวัตใหม่ทางสังคม 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง และ 3) เพื่อพัฒนาการสื่อสารทางการเมือง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก คำถามกึ่งโครงสร้าง และกำหนดในการเก็บข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการและปัจจัยสำคัญในการใช้สื่อทางการเมือง พบว่าสื่อมวลชนจึงต้องมีการปรับตัวอย่างเหมาะสมต่อการนำเสนอข่าวผ่านออนไลน์และสื่อสังคมซึ่งประกอบด้วยประเด็นสำคัญคือ 1) รักษามาตรฐานความน่าเชื่อถือของการสื่อข่าว 2) การตอบสนองความต้องการของผู้รับสารภายใต้แรงกดดันทางธุรกิจ เพื่อทำหน้าที่เป็นช่องทางและเป็นเวทีสาธารณะระหว่างสถาบันการเมืองกับประชาชน และ 3) เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานของสถาบันนิติบัญญัติมากขึ้น จึงนำไปสู่การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ช่อง 10 โดยมีรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และการทำงานอย่างโปร่งใสของรัฐสภา แนวทางการพัฒนาและการขยายไปสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ แต่ทั้งนี้ยังพบว่ามีปัจจัยที่ท้าทายการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนหรือการสื่อสารระหว่างประชาชนกับรัฐสภา คือ การที่สมาชิกรัฐสภาและประชาชนขาดโอกาสในการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง สำหรับรัฐสภาไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาทิศทางในกระบวนการทำงานของ

รัฐสภาทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารของรัฐสภาต่อประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐสภากับประชาชน

คำสำคัญ: สถานีโทรทัศน์ช่อง 10; สื่อของรัฐ; ความท้าทายและพลวัตใหม่

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the political communication process of Channel 10 television station as a state media in the midst of new social challenges and dynamics, 2) to analyze political communication factors, and 3) to develop political communication. It is qualitative research. There were 30 key informants. The tools used were: Interview using in-depth interview method. Semi-structured questions and specify specific data collection methods

The research results found that regarding the process and important factors in the use of political media, it was found that the mass media must adapt appropriately to presenting news via online and social media, which consists of important issues: 1) maintaining the reliability standards of news media, 2) responding. Meeting the needs of audiences under business pressure to act as a channel and public forum between political institutions and the people and 3) to enhance the public's knowledge and understanding of the work of the legislative institution. This led to the establishment of Parliament Television Station, Channel 10, with various programs related to politics and government. Knowledge and understanding of the Constitution and the transparent functioning of Parliament Guidelines for development and expansion into online platforms However, it was also found that there are factors that challenge people's access to information or communication between citizens and parliament, namely the lack of opportunities for members of parliament and the public to access the internet network and lack of skills in using related tools. For the Thai Parliament, it is necessary to develop directions in the parliamentary process, both in policy and practice. It increases the efficiency of parliament's communication with the people to create participation between the parliament and the people.

Keywords: Channel 10 Television Station; state media; challenges and new dynamics

บทนำ

“ประเทศไทย 4.0” ที่มุ่งหวังให้มีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยการพัฒนาประเทศ ในขณะเดียวกันได้เกิดกระแสของการให้บริการในรูปแบบใหม่ในยุคดิจิทัล เรียกว่าเป็น “เทคโนโลยีก้าวกระโดด” (Disruptive Technology) ที่ได้รับความนิยมอย่างฉับพลัน

อันเนื่องมาจากความสามารถในตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในวิถีปัจจุบัน โดยเฉพาะกรณีของประเทศไทยหลังการจัดสรรคลื่นความถี่ โดยคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบไร้สาย อีกทั้งเมื่อราคาของโทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟนในตลาดมีราคาถูกลง คนจำนวนมากเข้าถึงได้มากขึ้น จึงทำให้เกิดการบริการผ่านระบบออนไลน์ที่แพร่หลายอย่างรวดเร็วในสังคมไทย ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงที่ก้าวกระโดดดังกล่าวอยู่ในภาพใหญ่ที่ทางสภาผู้บริหารเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) เรียกว่าเป็นการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ (The Fourth Industrial Revolution) ที่ไม่ได้หมายถึงแค่ระบบและจักรกลอัจฉริยะที่เชื่อมโยงกันได้เท่านั้น แต่มีขอบเขตที่กว้างขวางกว่านั้นมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันเริ่มต้นปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ที่สถานการณ์ทั่วโลกตกอยู่ในภาวะวิกฤติด้านสุขภาพจากโรคระบาดโควิด-19 ที่กระทบรุนแรงและลึกซึ่งต่อระบบสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมการเมืองส่งผลให้ประชากรทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องปรับพฤติกรรมและวิถีชีวิตด้วยการทำงานและใช้ชีวิตอยู่ในบ้านเป็นเวลายาวนาน โดยมีกิจกรรมผ่านบริการโทรคมนาคมและปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลมากขึ้น ทั้งการประชุมออนไลน์ การทำงาน การเรียน การจับจ่ายใช้สอยและการทำธุรกรรมในชีวิตประจำวัน บทบาทของเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อพลเมืองและกระตุ้นให้เกิดการการปรับตัวครั้งใหญ่ของทุกภาคส่วน ผลักดันให้พลเมืองเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลอย่างรวดเร็วขึ้นอีก จนกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่าวิถีปกติใหม่ (New Normal) อีกทั้งมาตรการควบคุมโรคกลายเป็นเหตุจำเป็นให้ภาครัฐต้องมีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนเพื่อติดตามการเคลื่อนไหวของผู้ติดเชื้อด้วยเช่นกัน (Contact tracing) เหตุปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดการตั้งคำถามถึงจุดสมดุลระหว่างความมั่นคงปลอดภัยสาธารณะ ในการใช้ชีวิตเชื่อมต่อโลกออนไลน์ ความเป็นส่วนตัว การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection) การเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐและเอกชน และการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐให้สาธารณชนได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ (Open Data) เป็นต้น (Klangnarong, 2021) นอกจากนี้ในปัจจุบันประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้โอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาเป็นนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือเป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม (PTV: PARLIAMENT TELEVISION) หรือที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็นสถานี วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (THAI NATIONAL ASSEMBLY TELEVISION STATION หรือ TPTV) ถือเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์ของภาครัฐหนึ่งเดียวของฝ่ายนิติบัญญัติที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สังกัดรัฐสภา โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ รัฐสภา เป็นฝ่าย

ควบคุมด้านนโยบายและภารกิจหลักของสถานีฯ คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและสาระความรู้ ด้านการเมืองการปกครอง ระบบประชาธิปไตยในรัฐสภากับประชาชนเป็นหลัก (National Broadcasting, Television and Telecommunications Commission, 2018) ซึ่งเน้นยึดหลักโครงสร้างและนโยบายการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มาเป็นตัวช่วยสำหรับการกำกับดูแล ควบคุมองค์กร ภายหลังจากที่รัฐบาลสมัยของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีการประกาศแถลง นโยบายการปรับเปลี่ยนโทรทัศน์ไปสู่ระบบดิจิทัลต่อรัฐสภา เมื่อ พ.ศ. 2554 เพื่อต้องการจัดระบบสื่อภาครัฐ สื่อ ภาคนอกชน และสื่อชุมชนให้เป็นสาธารณะอย่างแท้จริง และเพื่อมีการใช้เครื่องมือสื่อสารของรัฐ เพื่อประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ต่อการศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน รัฐบาลจึงได้มอบหมายหน้าที่สำคัญให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) องค์กรที่ทำหน้าที่ในการอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมตาม พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และการกำกับการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ.2553 เป็นหน่วยงานหลักเพื่อปฏิบัติหน้าที่จัดระบบสื่อของ โดยมีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 เป็นกฎหมายหรือเครื่องมือที่ใช้ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการดังกล่าว กำหนดให้การดำเนินกิจการต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการจาก กสทช. และต้องปฏิบัติตามกฎหมายหลักเกณฑ์ที่ กสทช. กำหนด (Leelapata, 2013)

ทั้งนี้การสื่อสารทางการเมืองผ่านช่อง 10 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (Thai Parliament Television - TPTV) หรือสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเป็นช่องโทรทัศน์ของไทย ซึ่งออกอากาศโดยไม่ใช้คลื่นความถี่ และกำลังทดลองออกอากาศผ่านโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ประเภทบริการสาธารณะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน ทางช่องหมายเลข 10 ดำเนินการโดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีภารกิจหลักในการถ่ายทอดสด การประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการประชุมวุฒิสภา รวมถึงรายงานข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของรัฐสภาเผยแพร่สู่ประชาชนทั่วไป รวมถึงรายการสารประโยชน์ต่าง ๆ ออกอากาศในช่วงนอกเหนือจากการประชุมสภา แต่อย่างไรก็ตามสื่อโทรทัศน์ถือเป็นสื่อที่กว้างที่สุดแต่กลับเกิดปัญหาขึ้นได้มากมาย เช่น ปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของข่าว ความถูกต้องของข่าว การปกปิดหรือบิดเบือนความเป็นกลางของผู้สื่อข่าวและการรายงานข่าว เป็นต้น โดยถ้าสื่อโทรทัศน์มีปัญหาสิ่งที่ส่งผลตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้นั่นคือประชาชนที่รับข่าวจากสื่อโทรทัศน์ก็จะเกิดปัญหาเช่นกันและถือว่าจะเป็น การนำไปสู่ปัญหาสังคมได้เช่นเดียวกัน ปัญหาของข่าวทางสื่อโทรทัศน์นั้นมีมากมาย เช่น 1. ปัญหาเรื่องความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข่าวสื่อโทรทัศน์ ควรจะระวังปัญหานี้ให้มากที่สุดเพราะเนื้อหาข่าวที่ผิดไปจากความจริงไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถือนั้น ส่งผลให้ผู้รับข่าวซึ่งมีจำนวนมากรับรู้เรื่องราวผิดแปลกไปจากความจริงทำให้เกิดความไม่เข้าใจและอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ 2. ปัญหาเรื่องความ

เป็นกลางของสื่อทางโทรทัศน์ ปัญหานี้ถือว่าสำคัญเช่นกัน โดยสื่อมวลชนที่ควรจะนำเสนอเรื่องราวความจริงอย่างตรงไปตรงมาแต่มีสื่อที่ไม่เป็นกลางหลายประเภท 3. ปัญหาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวรูปแบบการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนทางโทรทัศน์นั้นเปลี่ยนแปลงไปมาก การรายงานข่าวสารแบบอ่านข่าวซึ่งเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดกลับถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ล้าหลัง นำไปจึงมีรูปแบบการนำเสนอใหม่ ๆ และ 4. ปัญหาอำนาจของสื่อ บางครั้งสังคมอาจเกิดปัญหาถ้าหากสื่อถูกรวบงำอย่าง เช่น สื่อถูกรัฐบาลครอบงำ แต่ความจริงแล้วสิ่งที่น่าจะทำให้สังคมมีปัญหามากกว่าก็คือการที่รัฐบาลถูกสื่อครอบงำ ซึ่งเป็นปัญหาใหม่ในปัจจุบันที่สื่อมีอำนาจในการจูงใจมากเกินไปจนสื่อทำตัวเป็นผู้พิพากษาหรือผู้ออกคำสั่งได้เอง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นถึง การสื่อสารทางการเมืองกับความมั่นคงของรัฐ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 โทรทัศน์รัฐสภา เพื่อให้มีกระบวนการสื่อสารที่มีความหลากหลาย ทั้งผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง ผู้รับสาร และปฏิกิริยาตอบรับ ที่มีความทันสมัยและมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังใช้กลยุทธ์ทางการสื่อสารทางการเมืองเข้ามาช่วยให้การรับชมและความสนใจเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ กลยุทธ์ด้านสาร กลยุทธ์ด้านสื่อ กลยุทธ์ด้านการสื่อสารเชิงรับ และกลยุทธ์ด้านการสื่อสารเชิงรุก เนื่องจากช่อง 10 โทรทัศน์รัฐสภาเป็นสื่อกลางที่ได้รับความนิยมในการสื่อสารทางการเมืองที่มีประชาชนให้ความสำคัญ ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทัศนคติต่อรายการ อีกทั้งผู้วิจัยยังสังเกตเห็นถึงกลยุทธ์ที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาช่อง 10 โทรทัศน์รัฐสภา ให้มีความพึงพอใจและประโยชน์จากการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทายและพลวัตใหม่ทางสังคม
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทายและพลวัตใหม่ทางสังคม
3. เพื่อพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทายและพลวัตใหม่ทางสังคม

การทบทวนวรรณกรรม

ลักษณะของการสื่อสารที่เป็นการเมือง

เกณฑ์ที่กำหนดให้การสื่อสารใดเป็นการสื่อสารทางการเมืองหรือไม่นั้น การตัดสินโดยยึดองค์ประกอบของการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ เลยจะทำให้

ประสบกับความยุ่งยากและซับซ้อน ฉะนั้น เสถียร เชนประทับ จึงมีความเห็นว่าการสื่อสารใดจะเป็น การเมืองสามารถพิจารณาได้จากแบบจำลองการสื่อสารของ Lasswell (1948) ที่ว่า “ใคร พูดอะไร ผ่านช่องทางไหน ถึงใคร แล้วทำให้เกิดผลอะไร” และได้สรุปว่าควร พิจารณาจาก ผลทางการเมืองของ การสื่อสาร ซึ่งอาจเกิดจากแหล่งสาร สาร ช่องทางหรือผู้รับสารก็ได้ สอดคล้องกับ McNair (1995), Denton and Woodward (1998) ที่เห็นว่า การสื่อสารจะเป็นการเมืองได้นั้นจะต้องเป็นการสื่อสารที่มี เป้าหมายทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

1. การสื่อสารทุกรูปแบบ ซึ่งกระทำโดยนักการเมืองและตัวแสดงทางการเมืองอื่น ๆ เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง

2. การสื่อสารที่ส่งถึงนักการเมืองหรือตัวแสดงทางการเมือง ซึ่งกระทำโดยผู้ที่ไม่ใช่ นักการเมือง เช่น ผู้ออกเสียงลงคะแนน นักเขียนบทความหนังสือพิมพ์

3. การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองและตัวแสดงทางการเมืองและกิจกรรมที่พวกเขา กระทำซึ่งปรากฏในการรายงานข่าว บทบรรณาธิการ และสื่อมวลชนในรูปแบบอื่น ๆ ที่อภิปราย เกี่ยวกับการเมือง

McNair (1995) จึงได้สรุปว่า ทุกสิ่งทุกอย่างคือการสื่อสารทางการเมือง กล่าวคือ ไม่ เพียงแต่วจนภาษา (Verbal language) อันได้แก่ ภาษาพูดหรือหรือเขียนเท่านั้นหากแต่รวมถึงการสื่อ ความหมายที่สามารถมองเห็นได้ด้วยสายตา หรือที่เรียกว่า อวจนภาษา (Non-verbal language) เช่น เครื่องแต่งกาย การแต่งหน้า ทรงผม ตราสัญลักษณ์ ภาษากาย (Body language) เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะสร้างภาพลักษณ์ (Image) หรือ อัตลักษณ์ (Identity) ให้กับผู้ส่งสาร

Yavaprapas and Wangmahaporn, (2014) เห็นว่าทิศทางการสื่อสารทางการเมืองมีความ เชื่อมโยงกับรูปแบบของระบอบการเมือง กล่าวคือ รัฐบาลจะสื่อสารไปถึงประชาชนในรูปแบบใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับระบอบการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ กล่าวคือ ประเทศที่ใช้ระบอบ การปกครองแบบอำนาจนิยมจะใช้การสื่อสารแบบทางเดียว (One-way communication) เพื่อแจ้ง ข่าวสารการดำเนินการต่าง ๆ ให้ประชาชนรับทราบโดยไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับปฏิกิริยา ตอบกลับ (Feedback) ของประชาชน ในขณะที่ประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยจะใช้การ สื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) ที่นอกจากรัฐบาลจะมีบทบาทเป็นผู้ส่งสารแล้วยังเป็น ผู้รับสาร เช่น ข้อเรียกร้อง คำวิจารณ์จากประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง

สรุปได้ว่า ลักษณะการสื่อสารทางการเมือง เป็นเป้าหมายทางการเมืองที่มีกระบวนการและ รูปแบบในการสื่อสารเพื่อกระตุ้นและระดมการสื่อสารทางการเมืองให้มีอิทธิพลต่อความคิดเพื่อที่จะได้ โน้มน้าวถึงการรับรู้ในชาวนั้น ๆ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพลวัตแนวใหม่

จากการศึกษาด้านพลวัตแนวใหม่ในการสื่อสารและการใช้การสื่อเพื่อการนำมาสร้าง กระบวนการรับรู้ ผู้วิจัยสามารถอธิบายจากนักวิชาการได้ดังนี้

สำหรับการบริหารสื่อดิจิทัลให้สามารถอยู่รอดและเพื่อโอกาสในการสร้างรากฐานให้สื่ออื่น ๆ อาจมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึง “องค์กรสื่อ” ซึ่งเพื่อพิจารณาการบริหารองค์กรสื่อในยุคดิจิทัลให้อยู่รอด และสร้างผลทางการตลาดมีผลกำไรเพื่อขยายกิจการองค์กรสื่อดิจิทัลย่อมจะต้องมีการปรับตัวและแข่งขัน ในยุคดิจิทัล McQuail (2010) อธิบายแนวทางการพัฒนาองค์กรสื่อ ดังนี้

1. องค์กรสื่อต้องพัฒนาไปในทิศทางเดียวกับระบบดิจิทัล (Digitalization) จะพบว่าในยุคสื่อดิจิทัล ล้วนแต่มีแนวทางในการพัฒนาการถ่ายทอดสื่อภายใต้รูปแบบการสื่อสารแบบดิจิทัลเพื่อประสิทธิภาพและความรวดเร็ว เช่น สถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ได้พัฒนาระบบโครงข่ายการส่งสัญญาณที่ทันสมัยและคล่องตัวชัดเจนมีการปรับตัวโดยใช้ระบบดิจิทัลเข้ามาสนับสนุนการส่งสัญญาณ เป็นต้น

2. องค์กรสื่อต้องมีการสร้างความแตกต่างท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) เช่น เนื้อหา รูปแบบ สีสัน และวิธีการนำเสนอ จะพบว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือเนื้อหาต่าง ๆ ของสื่อดิจิทัลในสังคมไทย ล้วนสร้างเอกลักษณ์และต้องตอบโจทย์ความต้องการของผู้รับสารในทุกช่วงวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดเป้าหมายของตัวเองโดยปัจจัยประการสำคัญคือการเกิดขึ้นของนักสร้างสรรค์เนื้อหารายการ นอกองค์กรสื่ออย่าง ยูทูปเบอร์ (YouTube) ที่เกิดขึ้นในโลกออนไลน์สามารถสร้างความนิยมได้ค่อนข้างสูงด้วย เหตุนี้องค์กรสื่อเองต้องมีการเรียนรู้ที่จะสร้างความนิยมภายในบริบทการสื่อสารแนวใหม่ ๆ เพิ่มเติม

3. องค์กรสื่อต้องพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี โดยนำรูปแบบการสื่อสารมาผสมผสานกับเทคโนโลยีพร้อมทั้งเชื่อมต่อบริบทดิจิทัลกับอุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่และใช้เทคนิคที่ต่างกันไปมารวมกันสร้างความน่าสนใจให้เกิดในงาน “ข่าว” อันเป็นสถานะที่เรียกว่า การหลอมรวมสื่อ (Convergence Media) ที่สามารถ ตอบสนองความต้องการผู้รับสารที่ต่างกันไป (McQuail, 2010)

ทั้งนี้ทางด้านความเปลี่ยนแปลงของสื่อในยุคดิจิทัล ซึ่งมีการพัฒนาและพลวัตอย่างไปหยุดยั้งส่งผลให้ การบริหารสื่อมีความแตกต่างจากยุคดั้งเดิม ทั้งในเชิงรูปแบบการนำเสนอเทคโนโลยีและเนื้อหาของประเด็น ด้วยเหตุนี้งานศึกษานี้จึงมุ่งพิจารณาแนวทางการบริหารสื่อในยุคดิจิทัลว่ามีลักษณะแบบใด เพื่อจะศึกษาถึงความท้าทายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และโอกาสที่สื่อดิจิทัลจะสามารถปรับตัวและอยู่รอดได้ในกระแสของความเปลี่ยนแปลง ในแง่นี้แล้วการปรับตัวของสื่อเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เห็นถึงการบริหารสื่อในยุคดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการวางนโยบายการบริหารสื่อที่ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคสื่อก็เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การวางแผนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อไป อีกทั้งหากเราเข้าใจถึงรูปแบบการนำเสนอเทคโนโลยีและเนื้อหาในการบริหารสื่อยุคดิจิทัลก็ยิ่งทำให้เราสามารถวิเคราะห์แนวทางการบริหารสื่อได้ตรงเป้าหมายได้อีกด้วย ทั้งนี้ในด้านความคิดเห็นของ Uwanno (2017) กล่าวว่า พลวัตของการเมืองไทยขึ้นอยู่กับส่วนประกอบ ของสังคมและการเมืองไทย 4 ส่วน คือ สถาบัน พระมหากษัตริย์ ข้าราชการทหาร และพลเรือน ชนชั้นกลางในกรุงเทพและเมืองใหญ่ ซึ่งสามารถต่อรองได้ในระบบเศรษฐกิจแบบตลาด และประชาชนส่วนใหญ่ในชนบท ซึ่งเข้าถึงทรัพยากรได้ยากและไม่มีอำนาจ ต่อรองในระบบเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ของ 4 ส่วน นี้เอง ที่ก่อให้เกิดพลวัตทางการเมือง สังคม ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งก่อให้เกิด รัฐบาล และทำลายรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย หากไม่เข้าใจ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจดังกล่าวนี้ ก็ไม่สามารถเข้าใจ “พลวัต” ของการเมืองไทยได้สถาบันพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็น เสาเอกแห่งการเมืองการปกครองไทย มาช้านานนับพันปี นักประวัติศาสตร์ไทยและเทศเห็นพ้องกันว่า การปกครองในอดีตของไทยเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เพียงในนาม เพราะมหากษัตริย์น้อย พระองค์ที่จะ มีพระราชอำนาจสูงสุดล้นพ้นจริง ส่วนใหญ่พระราช อำนาจ นั้นถูก “ตรวจสอบ” “แข่งขัน” และ “แย่ง ชิง” โดยขุนนางซึ่งโดยทฤษฎีแล้วเป็นเพียง “ข้าทูล ละเอียดของธุลีพระบาท” แต่ใน ความเป็นจริงได้สะสม ความมั่งคั่งและกำลังคน จนมีการแย่งชิงราชสมบัติ มาหลายครั้งตลอด ประวัติศาสตร์อันยาวนาน ดังที่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เคยทรงพระ ราชวินิจฉัยว่าขุนนางเมืองสยามตั้งพระ เจ้าแผ่นดินมาเสียมากต่อมาก แม้กระทั่ง การเปลี่ยนแปลงการ ปกครองมาเป็นระบอบพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ เมื่อปี 2475 ก็มีผู้วิเคราะห์ว่าเป็นการ “ผลัดเปลี่ยนพระราชอำนาจ” มาจากพระมหากษัตริย์ โดยข้าราชการทหารและพลเรือน ซึ่งส่วนใหญ่ ได้รับพระราชทานทุนการศึกษา ไปเรียนต่อต่างประเทศ ผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองไทยในระบอบ ประชาธิปไตยต่างรู้ดีว่า ตั้งแต่ ปี 2475-2500 อันเป็นช่วงรัชกาลที่ 7 รัชกาลที่ 8 และต้นรัชกาลนี้ รัฐบาลซึ่งมีผู้นำที่เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี 2475 ทั้งรัฐบาล ทหารและพลเรือน ได้ปฏิบัติ ในลักษณะที่ให้เห็นว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศในเชิงสัญลักษณ์ความเปลี่ยนแปลง ครั้งสำคัญที่ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์กลับมาเป็นเสาหลักของการปกครองไทยอีก

เมื่อพลวัตของการเมืองไทยขึ้นอยู่กับสี่ส่วนหลักของสังคมไทย คำถามจึงมีว่า แล้วควรจะทำ อย่างไรต่อไป เพื่อให้การเมืองไทยมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ ที่จะสร้างความมั่นคงและความอยู่ดี กินดี ให้คนไทยทั้งชาติได้ สำหรับผู้เขียนแล้วเสถียรภาพและประสิทธิภาพของการเมืองไทยจะเกิดขึ้น เมื่อ

1. สถาบันพระมหากษัตริย์ ยังคงต้องเป็น เสาหลักของการเมืองการปกครองที่วางพระองค์เป็น กลางทางการเมือง และยึดรัฐธรรมนูญและประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่าง เเคร่งครัดดัง เช่น ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงยึดมั่นมาตลอดรัชกาลและ พระราชอำนาจพิเศษ ในฐานะที่ทรงเป็น “ผู้ไกลเกลียดสูงสุด” จะทรงใช้เมื่อชาติเกิดวิกฤติจนสถาบัน การเมืองและสถาบันอื่นไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามวิถีทางปกติ และจะต้องมี ช่องทางให้สำนัก ราชเลขาธิการสามารถแถลงการณ์ แก่ไขข่าวสื่อที่ไม่เป็นความจริงในส่วนที่เกี่ยวกับ พระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์ได้อย่างเป็นทางการ

2. โครงสร้างทางการเมืองในรัฐธรรมนูญต้องออกแบบให้สามารถรองรับกลุ่มพลังทาง การเมือง 3 กลุ่ม ให้อยู่ในโครงสร้างทางการเมืองได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้ “ตริยานุภาพ” อันประกอบด้วย ประชาชนส่วนใหญ่ในชนบท คนชั้นกลางในเมือง และข้าราชการทหาร พลเรือนสามารถทำให้ “เสียง” ของตนได้ยินอย่างเป็นทางการ และเพื่อให้ “ส่วนร่วม” ทางการเมือง สะท้อนภาพตริยานุภาพ

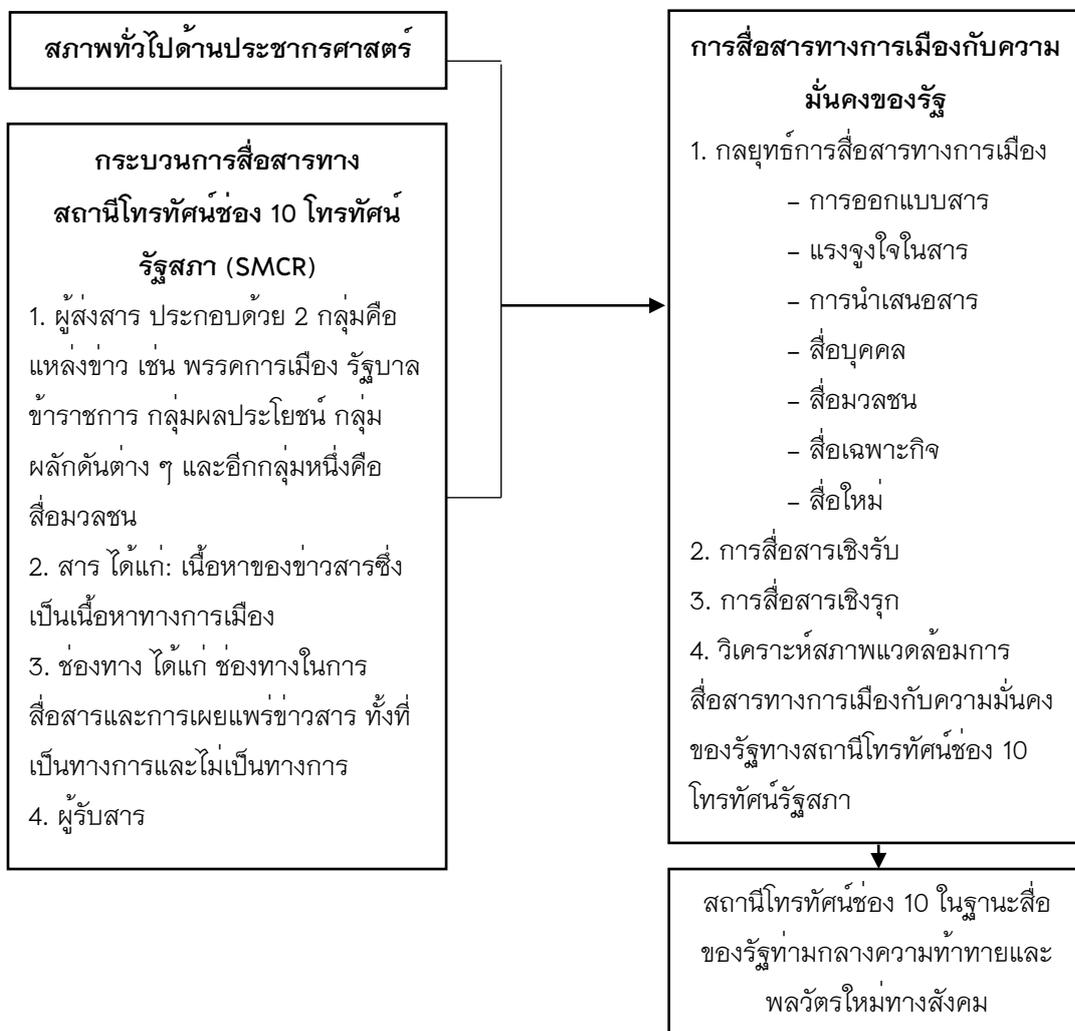
ในสังคมไทยได้ ความคิดนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ คนที่ศึกษาหนังสือ “เจตนารมณ์แห่งกฎหมาย” (de l’Esprit des Lois) ของมงเตสกิเออ ต่างก็รู้ว่าที่ มงเตสกิเออ ชื่นชมการปกครองอังกฤษในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ก็ เพราะสังคมอังกฤษมีรัฐธรรมนูญที่ผนวกตรียานุภาพ ของอังกฤษไว้ คือ สถาบันพระมหากษัตริย์ พระและขุนนางในสภาขุนนางและสามัญชนไว้ในสภาสามัญเพื่อการนี้ รัฐธรรมนูญที่กำลังร่างอยู่นี้ ควร มีสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนส่วนใหญ่ในชนบท เป็นสภาที่เป็นที่มา ของรัฐบาล และมีอำนาจทั้งทาง การออกกฎหมายการอนุมัติงบประมาณ และการควบคุมการบริหาร ราชการแผ่นดิน เหนือวุฒิสภาและเพื่อให้ได้สัดส่วนคนชั้นกลางในรัฐบาล การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ระบบสัดส่วนคงต้องมีอยู่ เพื่อให้คนชั้นกลางที่ไม่เคยชินกับการหาเสียงในชนบทสามารถเข้าสู่ สภาผู้แทนราษฎรและเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลได้แต่วุฒิสภาไม่ควรใช้ระบบเลือกตั้ง โดยตรงเหมือน ปี 2540 อีกเพราะจะทำให้ได้ผู้แทนของประชาชนในชนบท เข้ากับสภาผู้แทนราษฎรและเป็นการกีดกัน คนชั้นกลางและข้าราชการทหารและพลเรือนอันเป็นทุติยานุภาพสำคัญในสังคมไทยออกไปจาก โครงสร้าง ทางการเมือง อันจะนำไปสู่ความขัดแย้งดังที่เคยเกิดในอดีตอีกระบบการได้มาซึ่งสมาชิก วุฒิสภาจึงต้องออกแบบใหม่ ให้คนชั้นกลางหลากหลายอาชีพที่สุด รวมทั้งข้าราชการทหารและ พลเรือนเข้าไปเป็นสมาชิกได้ โดยต้องห้ามการสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งอาจใช้ระบบการสรรหาก่อน แล้วให้ประชาชนลงมติเลือกจากที่ได้สรรหานั้นเพื่อสร้างความเชื่อมโยงและความชอบธรรมอันมาจาก ประชาชน ถ้าใช้ระบบนี้ก็อาจเพิ่มอำนาจวุฒิสภาให้ถดถอย ผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง ให้แต่งตั้ง องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และให้เสนอร่างกฎหมายได้ด้วย นอกจากนั้นระบบการตรวจสอบรัฐบาล ก็ต้องทำให้เข้มแข็งขึ้น และเป็นอิสระขึ้นโดยไม่ทำลาย ความมีประสิทธิภาพในการบริหารรวมทั้ง เร่งสร้างระบบธรรมาภิบาล ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ ชัดเจน เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ

3. วัฒนธรรมการเมือง (political culture) แบบไทยเดิมต้องมีการปรับให้เข้ากับวัฒนธรรม ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งต้องเริ่มด้วยการให้เสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรัฐไม่ควบคุมอีก เพื่อให้คนชั้นกลางเล็กฟุ้งฟ้างรัฐสำหรับคนจนนั้นรัฐสวัสดิการควบคุมไปกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะช่วยเปิดพื้นที่ทางสังคมและการเข้าถึงทรัพยากรของคนจนชนบท ได้วิถีการผลิตเปลี่ยนไปเช่นนี้ โครงสร้าง สังคมและวัฒนธรรมก็จะเปลี่ยนตามไปด้วยการให้การศึกษา เรื่องค่านิยมและพฤติกรรมประชาธิปไตย ซึ่งต้องทำควบคู่กันไปกับการเปลี่ยนวิถีการผลิตก็จะได้ผล เพราะวัฒนธรรมอุปถัมภ์แบบไทยเดิม เป็นผลมาจากวิถีการผลิตและความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างใน ระบบเศรษฐกิจ ลำพังแต่การสอนค่านิยมประชาธิปไตยโดยไม่ปรับวิถีการผลิตและโครงสร้างทางสังคม ก็คือการสอนให้ท่องจำเพื่อสอบไล่ แต่ใช้ไม่ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งถูกกำหนดโดยวิถีการผลิต และโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจเดิม

กล่าวโดยสรุปก็คือ พลวัตการเมืองไทยถูกกำหนดด้วยสองส่วน คือ ส่วนโครงสร้างเป็นทางการ ซึ่งกำหนดโดยรัฐธรรมนูญและส่วนโครงสร้างที่ไม่เป็นทางการที่ถูกกำหนดโดยวัฒนธรรมการเมือง อันเป็นผลมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมการปฏิรูปที่มุ่งแก้ไขเฉพาะโครงสร้างทางการเมือง

ประสบปัญหาเช่นเดียวกับที่รัฐธรรมนูญปี 2540 ประสบความท้าทายจึงอยู่ตรงที่เราจะปฏิรูปทั้งสองส่วนนี้ไปด้วยกันได้หรือไม่เพื่อให้ “อัจฉรานุภาพ” 4 ส่วนของสังคมไทยเกิดคุณภาพและสร้างการเมืองไทยที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการเมืองกับความมั่นคงของรัฐ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 โทรทัศน์รัฐสภา จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเลือกที่จะทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้วิจัยเตรียมตั้งคำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) เพื่อที่จะหาข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นสำหรับการตอบคำถามงานวิจัย

ที่กำหนดในการเก็บข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ตรงที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นสำคัญทางการสื่อสารทางการเมืองและเป็นผู้เชี่ยวชาญทางกระบวนการสื่อสารที่มีประสบการณ์ในการสื่อสารทางการเมืองไม่ต่ำกว่า 5 ปี โดยการสัมภาษณ์แต่ละรายทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้นที่เรียกว่าข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึงหยุดสัมภาษณ์ จำนวน 30 คน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาทั้งในส่วนข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) พร้อมกับการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) เพื่อความครบถ้วนครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสังเกตของกระบวนการทำงานของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาประเด็นที่มีความเหมือนกันหรือต่างกัน โดยนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยเรียงตามข้อคำถามและนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับหลักการตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์กระบวนการการสื่อสารทางการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทายและพลวัตใหม่ทางสังคม พบว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการสื่อข่าวและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีนี้ ทำให้เกิดข้อกังวลด้านจริยธรรมจรรยาบรรณในการสื่อข่าว สื่อมวลชนจึงต้องมีการปรับตัวอย่างเหมาะสมต่อการนำเสนอข่าวผ่านออนไลน์และสื่อสังคม ซึ่งประกอบด้วยประเด็นสำคัญคือ

1) รักษามาตรฐานความน่าเชื่อถือของการสื่อข่าวท่ามกลางข้อมูลที่ไหลอยู่ในวงจรรวดเร็วจำนวนมาก

2) การตอบสนองความต้องการของผู้รับสารภายใต้แรงกดดันทางธุรกิจที่ต้องตัดสินใจระหว่าง การนำเสนอข่าวตามจรรยาบรรณสื่อ กับเรื่องราวที่อยู่ในกระแส ซึ่งกล่าวได้ว่า ในฐานะสื่อมวลชนต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญ มีจิตสำนึกในการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และตระหนักถึงผลกระทบต่อเกียรติยศ ชื่อเสียงของบุคคลอื่น โดยบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาข่าวสารและการนำเสนอข้อมูลข่าวสารไปสู่การรับรู้ของประชาชน ถือได้ว่าเป็นหน้าที่หลักของสื่อมวลชนและสื่อมวลชนจะต้องพึงระวังต่อการนำเสนอข่าวอยู่เสมอ ซึ่งอาจมีผลในเรื่องของกฎหมาย ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น

นอกจากนี้กระบวนการสำหรับสื่อของรัฐสภาผ่านทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 นั้น ภายหลังจากที่สื่อวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาได้ออกอากาศไป เพื่อทำหน้าที่เป็นช่องทางและเป็นเวทีสาธารณะระหว่างสถาบันการเมืองกับประชาชน และด้วยกระแสการรับฟังวิทยุลดน้อยลง ทั้งนี้สถานีโทรทัศน์รัฐสภาเกิดขึ้นโดยกระบวนการเป็นสื่อกลางเพื่อเผยแพร่ภารกิจ ด้านนิติบัญญัติ ทั้งอำนาจในการตรากฎหมาย อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเสนอร่างกฎหมาย การเสนอญัตติ การทำงานของคณะกรรมการต่าง ๆ รวมทั้งการประชุมสภา เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานของสถาบันนิติบัญญัติมากขึ้น จึงนำไปสู่การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ช่อง 10 โดยมีรายการต่าง ๆ ที่จะทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และการทำงานอย่างโปร่งใสของรัฐสภา เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทายและพลวัตใหม่ทางสังคม พบว่า แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภายในองค์กรที่มีผลต่อการบริหารงานข่าวของสถานีโทรทัศน์และ 2) ปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีผลต่อการบริหารงานข่าวของ สถานีโทรทัศน์ โดยปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อทุกสถานีซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้การบริหารเงินทุนภายในองค์กรข่าวเกิดปัญหา จากปัญหาสภาพเศรษฐกิจของประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารและการผลิตข่าว ปัจจัยด้านการควบคุมทางด้านการเมืองและกฎหมาย เป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อสื่อมวลชนของประเทศไทยไม่ได้รับเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารต่อประชาชน ทำให้สื่อมีข้อจำกัด และไม่มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าว โดยผลกระทบมาจาก 2 ส่วนด้วยกันคือ 1) รัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบายในการนำเสนอ 2) มีการควบคุมการนำเสนอเนื้อหาข่าวตาม กฎหมายและกฎระเบียบที่กำหนดไว้ ปัจจัยความสนใจและความต้องการของผู้รับสาร ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบมากที่สุดคือการสร้างความนิยมให้ผู้รับชม จึงต้องนำเสนออย่างมีขอบเขตและพึงระวังการนำเสนอข่าวให้มากขึ้น โดยข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 จะมีสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อหลักในการเผยแพร่ข่าวอยู่แล้วแต่เนื่องจากภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนแปลงไปทำให้องค์กรข่าวมีการปรับตัวและใช้การหลอมรวมสื่อ นำช่องทางการเผยแพร่ใหม่มาใช้ในการบริหารงานข่าวและใช้การสื่อข่าวรูปแบบใหม่ โดยตั้งทีมข่าวออนไลน์ขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อส่งเสริมการใช้ช่องทางการเผยแพร่ข่าวให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรข่าวรวมถึงมีประโยชน์ต่อผู้รับชมที่มีพฤติกรรมการรับสารที่เปลี่ยนแปลงไป

โดยผลการวิเคราะห์ในด้านบทบาทหน้าที่ของการเป็นสื่อในยุคดิจิทัล สื่อยังมีบทบาทหน้าที่ดั้งเดิม คือ 1) สื่อต้องมีความเป็นกลาง ไม่ชี้นำคนดู ไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัว 2) สื่อต้องทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้อง มีข้อเท็จจริงที่สามารถอ้างอิงแหล่งข่าวได้ และ 3) สื่อต้องรักษามารยาทให้เกียรติแหล่งข่าว ทั้งคำพูดและกิริยาที่แสดงต่อแหล่งข่าว

ด้านจรรยาบรรณของการเป็นสื่อมวลชนในยุคดิจิทัล ถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดต่อวิชาชีพ สื่อสารมวลชนในทุกยุคทุกสมัย องค์กรข่าวทุกสถานีตระหนักและเน้นย้ำเรื่องนี้เป็นสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าว ดังนี้คือ

- 1) มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยคำนึงถึงขอบเขตความเหมาะสมในการนำเสนอข่าว เน้นนำเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ไม่นำเสนอข่าวที่สร้างผลกระทบต่อสังคม ต่อผู้รับชมหรือผู้รับสารและ
- 2) มีความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าว โดยการให้เกียรติผู้เสียหาย มีการตั้งคำถามอย่างเหมาะสม และไม่บีบบังคับเอาคำตอบจากแหล่งข่าว และสื่อต้องเป็นผู้ปกป้องแหล่งข่าว เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทายและพลวัตใหม่ทางสังคม พบว่า เริ่มจากความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและรัฐสภา มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ ประชาชนต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล รัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบต่อข้อกังวลของสาธารณะ และสุดท้ายคือการตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้วยเหตุนี้จึงเกิดเป็นปัญหาเรื่องช่องว่างในการสื่อสาร จึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาการขาดความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับรัฐสภาและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรัฐสภา เมื่อหันกลับมาทบทวนรัฐสภาไทย พบว่า แม้ว่ารัฐสภาไทยจะมีการพัฒนาช่องทางใหม่ ๆ ในการสื่อสารกับประชาชนและยังคงผลิตรายการผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเพื่อสร้างการสื่อสารกับประชาชนทั่วประเทศเช่นเดิม โดยมีการขยายไปสู่แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อครอบคลุมประชาชนที่มีความหลากหลาย แต่ทั้งนี้ยังพบว่า มีปัจจัยที่ท้าทายการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนหรือการสื่อสารระหว่างประชาชนกับรัฐสภา คือ การที่สมาชิกรัฐสภาและประชาชนขาดโอกาสในการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง สำหรับรัฐสภาไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาทิศทางในกระบวนการทำงานของรัฐสภาทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารของรัฐสภาต่อประชาชนโดย ต้องตระหนักถึงการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐสภากับประชาชน รัฐสภาจึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มมูลและความรู้ในการใช้สื่อดิจิทัล ให้เพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สื่อมวลชนจึงต้องมีการปรับตัวอย่างเหมาะสมต่อการนำเสนอข่าวผ่านออนไลน์และสื่อสังคมซึ่งประกอบด้วยประเด็นสำคัญคือ 1) รักษามาตรฐานความน่าเชื่อถือของการสื่อข่าว 2) การตอบสนองความต้องการของผู้รับสารภายใต้แรงกดดันทางธุรกิจ เพื่อทำหน้าที่เป็นช่องทางและเป็นเวทีสาธารณะระหว่างสถาบันการเมืองกับประชาชน และเพื่อเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานของสถาบันนิติบัญญัติมากขึ้น จึงนำไปสู่การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์รัฐสภา ช่อง 10 โดยมีรายการต่าง ๆ ที่จะทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารด้าน

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และการทำงานอย่างโปร่งใสของรัฐสภา เป็นต้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nunta and Jaruma (2019) โดยผลการวิเคราะห์พบว่า รูปแบบ ช่องทางการสื่อสารโน้มน้าวใจขึ้นอยู่กับประเภทของหน่วยงานและเครือข่ายที่ใช้สื่อ โดยช่องทางการสื่อสารที่ได้ผลจะประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) เครือข่ายของหน่วยงาน: การออกแบบ สื่อและช่องทางการสื่อสารที่สอดคล้องกับศักยภาพของเครือข่าย 2) ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการรับสาร: การส่งสารให้สอดคล้องกับเวลาที่ตรงกับความต้องการของผู้รับสาร 3) ชนิดของสื่อ: การเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารที่สอดคล้องกับธรรมชาติและวัตถุประสงค์ของชนิดของสื่อ 4) ผู้รับสาร: เลือกช่องทางการสื่อสารให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้รับสาร สำหรับข้อเสนอแนะคือ ควรมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งแบบการสื่อสารทางเดียวและการสื่อสารสองทาง และเปิดโอกาสให้ผู้รับสารมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารด้วย และมีความสอดคล้องกับ Iamsomboon (2022) ได้ศึกษาเรื่องการสื่อสารทางการเมืองในสื่อยุคดิจิทัลสมัยปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันสามารถพิจารณาได้จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม รวมทั้งทุนนิยมแบบโลกาภิวัตน์ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในยุคของข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน การสื่อสารจึงมีประโยชน์ทั้งในแง่บุคคลและสังคม โดยการสื่อสารทำให้คนมีความรู้และโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้มนุษย์สามารถสืบทอดพัฒนา เรียนรู้ และรับรู้วัฒนธรรมของตนเองและสังคมได้ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชน และสังคมในทุกด้าน ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการในการแลกเปลี่ยนข่าวสารความคิดเห็นทัศนคติระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือกลุ่มบุคคล โดยผ่านการพูด การเขียน กิริยาท่าทาง การแสดงออก เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้ส่งและผู้รับสารมากที่สุด ซึ่งการสื่อสารจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยองค์ประกอบ อันได้แก่ ผู้ส่งสาร สารสื่อ และผู้รับสาร ได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก่อให้เกิดวิถีชีวิตแบบใหม่ของคนในสังคม รวมไปถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ดังนั้นกระบวนการสื่อสารทางการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์จึงมีความเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยกระบวนการดังกล่าวได้ถูกผสมผสานเข้ากับสื่ออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต วิทยูและโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมตรงต่อผู้ชม การส่งข้อความสั้นผ่านโทรศัพท์ เป็นต้น นอกจากนี้อิทธิพลของแนวคิดด้านการตลาดและการโฆษณาในกระแสโลกาภิวัตน์ยังส่งผลให้เกิดการสื่อสารการตลาดทางการเมืองอย่างกว้างขวางทั่วโลกอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลให้ “ทุนเข้ามามีความสัมพันธ์กับการสื่อสารและการเมืองอย่างแยกกันไม่ออก” กลุ่มทุนธุรกิจสื่อสารจึงเป็นกลุ่มทุนที่ทรงอิทธิพลที่สุดในยุคโลกาภิวัตน์ จนกระทั่งสามารถสร้างเครือข่ายการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งสามารถชี้นำสังคมได้อย่างรอบด้าน ในลักษณะจักรวรรดินิยมการสื่อสารนั่นเอง ทั้งนี้จากการศึกษามีความสอดคล้องกันในการพัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อใช้สื่อดิจิทัลทางการเมืองมาวิเคราะห์ระดับ

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้สามารถนำไปใช้ในด้านความสำเร็จในการให้ประโยชน์ แก่ทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองและสาธารณชน

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า เริ่มจากความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและรัฐสภา มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ ประชาชนต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล รัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบและตอบสนองต่อข้อกังวลของสาธารณะ และสุดท้ายคือการตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้วยเหตุนี้จึงเกิดเป็นปัญหาเรื่องช่องว่างในการสื่อสาร จึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาการขาดความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับรัฐบาลและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรัฐสภา แต่ทั้งนี้ยังพบว่ามีปัจจัยที่ท้าทายการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน หรือการสื่อสารระหว่างประชาชนกับรัฐสภา คือ การที่สมาชิกรัฐสภาและประชาชนขาดโอกาสในการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง สำหรับรัฐสภาไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาทิศทางการกระบวนการทำงานของรัฐสภาทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารของรัฐสภาต่อประชาชนโดยต้องตระหนักถึงการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐสภากับประชาชน รัฐสภาจึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มมูลและความรู้ในการใช้สื่อดิจิทัลให้เพิ่มมากขึ้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhu Thammathonbunthiang Phutthasawako (Lakphonvong) et al. (2022) ได้ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการสื่อสารทางการเมืองเพื่อความสมานฉันท์ในสังคมไทย นำหลักการนำหลักสาราณียธรรม 6 ประการ มาใช้กับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ ประกอบด้วย เมตตาทายกรรม เมตตาวจิกรรม เมตตาโมกรรมสาธารณโภคี สีสสามัญญ-ญตา ทิฏฐิ สามัญญตา ในด้านผู้ส่งสาร ต้องมีคุณธรรม รอบรู้ รับฟังภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าใจบริบทของผู้รับสาร สามารถถ่ายทอดด้วยน้ำเสียงที่จริงใจ ต้องมีกลยุทธ์ มีประสบการณ์ในการสื่อสาร ด้านสารเนื้อหา สารของสื่อ ต้องเป็นธรรมไม่เอียงเอียงเข้าข้างฝ่ายใด ข้อมูลต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เข้าใจง่าย ข้อมูลต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมด้านช่องทางการสื่อสาร สื่อออนไลน์ ผ่านบุคคลใกล้ชิด ประชุม ร่วมกัน จัดกิจกรรม มีคุณธรรม กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีช่องทางให้เลือก ลดความขัดแย้ง มีประสิทธิภาพสูงต่อประชาชน ด้านผู้รับสาร ต้องเป็นกลาง มีจิตที่คิดบวก แสวงหาความรู้ทุกด้าน วิเคราะห์ข่าวสาร มีสติ มีองค์ความรู้ ต้องมีกัลยาณมิตร หลักสาราณียธรรม ไม่ทำร้าย วาจาสุภาพ คิดดี แบ่งปัน ช่วยเหลือ เคารพกฎกติกาที่มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน ทั้งนี้มีความสอดคล้องกันในการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ภาคส่วนเพื่อให้เกิดการนำเสนอข้อมูลที่เป็นไปตามความเป็นจริงโดยมีความน่าเชื่อถือและเข้าใจง่ายผ่านช่องทางการสื่อสารในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การขยายไปสู่แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อครอบคลุมประชาชนที่มีความหลากหลาย แต่ทั้งนี้ยังพบว่ามีปัจจัยที่ท้าทายการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนหรือการสื่อสารระหว่างประชาชนกับรัฐสภา คือ การที่สมาชิกรัฐสภาและประชาชนขาด

โอกาสในการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง สำหรับรัฐสภาไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาทิศทางในกระบวนการทำงานของรัฐสภาทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารของรัฐสภาต่อประชาชนโดย ต้องตระหนักถึงการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐสภากับประชาชน รัฐสภาจึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มมูลและความรู้ในการใช้สื่อดิจิทัลให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ สถาบันรัฐสภาจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการทำงานเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ การสร้างสัมพันธ์กับประชาชน รัฐสภาต้องมีการพัฒนาการให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนในวงกว้างมีนโยบาย การสื่อสารที่ออกแบบมาเพื่อดึงดูดให้ประชาชนสนใจและปลุกเร้าให้พวกเขามีความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรัฐสภา จนทำให้รัฐสภามีข้อมูลที่จะสามารถพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นได้ และต้องมีการส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหนึ่งปัจจัยในการพัฒนาช่องทางการสื่อสาร มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phra Achan Saeng-arun Chayapinanto (Oi Phadung) et al. (2022) ผลการวิจัยพบว่า 1) เครือข่ายสังคมออนไลน์เกิดจากความก้าวหน้าของระบบอินเทอร์เน็ตคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การสื่อสารก่อให้เกิดเครือข่ายสังคมใหม่ที่รู้จักกันแพร่หลายว่า ที่ผ่านมากการเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดพะเยา มีพรรคการเมืองและนักการเมืองได้ใช้สังคมออนไลน์เพื่อสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟสบุ๊ค ไลน์ และอินสตราแกรม โดยผู้สมัครโพสต์ข้อความประวัติส่วนตัว นโยบายพรรคผ่านไปยังกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เลือกตั้งตนเองเป็นผู้แทนของตน 2) กระบวนการสื่อสารทางการเมือง โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์เป็นสังคมที่กว้างขวางและมีความรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสารที่สื่อสารออกไปนั้นหากไม่ตรวจสอบของแหล่งที่มาของข้อมูลอาจทำให้ข้อมูลข่าวสารนั้นบิดเบือนจากข้อเท็จจริงได้ และ 3) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการสื่อสารทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดพะเยานั้น ได้ใช้หลักธรรมโยนิโมฆมานสิการ กับหลักธรรมปรโตโฆสะ ในการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองนั้นมีทั้งกลุ่มนักการเมืองที่หวังผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง หากผู้รับข้อมูลข่าวสารไม่มีการพิจารณาหรือไตร่ตรองให้ดีอาจตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มคนเหล่านี้ ดังนั้นรัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสาร มีการคิด วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาข้อมูลข่าวสารโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมตามวิถีการดำเนินชีวิตแบบชาวพุทธ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 2 สถานีโทรทัศน์ช่อง 10 ในฐานะสื่อของรัฐท่ามกลางความท้าทายและพลวัตใหม่ทางสังคม

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อ ช่อง 10 โทรทัศน์รัฐสภา เพื่อให้ผู้รับสารได้รับชมจากการที่ช่องได้สื่อถึงเหตุการณ์นั้น ๆ

การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องต่อการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศนคติและความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ทางการเมืองระหว่างบุคคลที่เป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง และทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมการเมืองโดยผ่านทางช่อง 10 โทรทัศน์รัฐสภา

กระบวนการการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กระบวนการสื่อสารที่ประกอบไปด้วย ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง ผู้รับสาร และการตอบรับจากการสื่อสารทางการเมือง ทางช่อง 10

ผู้ส่งสาร หมายถึง สารที่เริ่มจากการส่งโดยผ่านสถานีโทรทัศน์ (ช่อง 10) ผู้โดยผู้ส่งสารจะทำหน้าที่เป็นการแปรสารให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์หรือภาษาต่าง ๆ ที่สื่อให้ผู้รับสารได้เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ สาร หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสารข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสถานีโทรทัศน์ ช่อง 10

ช่องทาง หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะของสาร คือสารที่ผ่านช่องทางโทรทัศน์ช่อง 10 ทำหน้าที่นำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

ผู้รับสาร หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือมวลชนที่รับเรื่องราวข่าวสารทางการเมืองจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 และแสดงปฏิกิริยาตอบกลับ (Feedback) ต่อผู้ส่งสารหรือส่งสารต่อไปถึงผู้รับสารคนอื่น ๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร

การตอบรับจากการสื่อสาร หมายถึง วิธีการที่ผู้รับสารแสดงออกมาให้ผู้ส่งสารได้ทราบผลของการสื่อสารว่าสำเร็จแค่ไหน บรรลุเป้าหมายและสร้างความพอใจให้ผู้รับสารมากน้อยเพียงใดเพื่อผู้ส่งสารจะได้นำมาปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือคงสภาพ

สรุป

สถานีรัฐสภาจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการทำงานเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ การสร้างสัมพันธ์กับประชาชน รัฐสภาต้องมีการพัฒนาการให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนในวงกว้างมีนโยบาย การสื่อสารที่ออกแบบมาเพื่อดึงดูดให้ประชาชนสนใจและปลูกเร้าให้พวกเขามีความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรัฐสภา จนทำให้รัฐสภาที่มีข้อมูลที่สามารถพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นได้และต้องมีการ ส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหนึ่งปัจจัยในการพัฒนาช่องทางการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากวิจัย

1. ในด้านกระบวนการใช้สื่อและช่องทางการใช้สื่อของทางสถานี ส่งผลให้การดำรงอยู่และสามารถบริหารจัดการได้โดยการวางแผนและเตรียมความพร้อมของการนำสื่อดิจิทัลมาประยุกต์ใช้
2. ในด้านของการนำเสนอ องค์กรข่าวควรสร้างสรรค์รายการข่าวด้วยรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร มองหาอัตลักษณ์และสร้างจุดเด่นของรายการและในอนาคตสื่อโทรทัศน์อาจจะไม่ใช้สื่อกระแสหลักอีกต่อไป แต่อาจเปลี่ยนไปอยู่ในแพลตฟอร์มอื่น ผู้บริหารงานข่าวจึงควรมีความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเข้ามาอยู่ตลอดเวลา ต่อยอดการทำงานโดยการหลอมรวมสื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อหาวิธีป้องกันและปรับตัวได้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ภูมิทัศน์สื่ออย่างรวดเร็ว
3. ผู้สื่อข่าวในยุคใหม่ควรพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาให้มากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการลงพื้นที่รายงานข่าว เมื่อเกิดเหตุการณ์ใหญ่ระดับประเทศผู้สื่อข่าวจะต้องมีความสามารถด้านภาษาเพื่อใช้ในการสนทนา ตั้งคำถามและวิเคราะห์ ข้อมูลจากแหล่งข่าวที่เป็นชาวต่างชาติได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในอนาคตควรมีการศึกษากระบวนการสื่อข่าวรูปแบบใหม่ ที่ใช้สื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะท่ามกลางภูมิทัศน์สื่อและพฤติกรรมมารับชมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป
2. ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมารับชมข่าวสารและความต้องการของผู้รับชมที่มีต่อรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 เพื่อให้รู้ถึงข้อคิดเห็นของผู้รับชมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาางานข่าวของสถานีต่อไป

References

- Denton, (Jr.), R.E., & Woodward, G.C. (1998). *Political communication in America*. Waveland Press.
- Iamsomboon, K. (2022). Political communication in today's digital media. *Journal of Philosophical Vision*, 27(2), 1–10. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/article/view/257085>
- Klangnarong, S. (2021). *Digital citizenship and dealing with the dark side online in the new normal*. <https://voicetv.co.th/read/8ic8x3Z6U>.
- Lasswell, H. D. (1948). The structure and function of communication in society “ed. by Lyman Bryson” *The communication of Ideas*. Harper and Brothers.
- Leelapata, S. (2013). *Conceptual framework and guidelines for developing public television in The digital era under the state security policy of Royal Thai Army Radio and Television Station Channel 5*. Dhurakij Pundit University.
- McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory* (6th ed.). Sage.
- McNair, B. (1995). *An Introduction to political communication*. Routledge.
- National Broadcasting, Television and Telecommunications Commission (NBTC). (2018). *Results from the study of governance guidelines to regulate television competition in the era of technological Change in Thailand*. NBTC Office.
- Nunta, S., & Jaruma, B. (2020). An analysis on communication channels for persuasion of the alcohol abstinence during Buddhist Lent Period Campaign of Muang Nan District, Nan Province. *Journal of MCU Humanities Review*, 5(2), 107–116. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/human/article/view/229623>
- Phra Achan Saeng-arun Chayapinanto (Oi Phadung)., Phrakhrusoponpariyatsutee., & Wises, S. (2022). Political Communication Through Social Networks of People in Mueang Phayao District, Phayao Province. *The Journal of Research and Academic*, 5(3), 1–14. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/252845>
- Phrakhru Thammathonbunthiang Phutthasawako (Lakphonvong)., Suyaprom, S., & Nantiyakul, P. (2022). Political Communication Guidelines for Reconciliation in Thai Society. *The Journal of Research and Academic*, 5(1), 1–10. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/248327>
- Uwanno B. (2017). *Public Law Vol. 1. Philosophical evolution and characteristics of Public's law in various eras* (5th ed.). Chulalongkorn University.

Yavaprapas, S., & Wangmahaporn, P. (2014). *Political communication in the public sector in the Political Communication subject series, Units 8–15 (3rd ed.)*. Sukhothai Thammara University.